

intranet idézte elő, amely lehetővé tette – a felmérés szerint a könyvtárak egyharmadánál –, hogy katalógusait az intraneten böngészhetik a munkatársak. A spanyol jegybank könyvtárának teljes anyaga már weben is elérhető. Az értékelés megállapítja, hogy a könyvtárak általában megfelelően reagáltak az internetre. A jegybankkönyvtáraknak csak egy kis – mintegy 15 – százaléka nem rendelkezik internetkapcsolattal, többségük az internet előnyeit széles körben felhasználja, és sokat merít belőle. Valójában egy megmértelt „helyhez” hasonlítják, amely a megkérdőztet könyvtárak több mint felénél a munkamennyiség növekedését eredményezte. A többség úgy vélekedik, hogy a hagyományos könyvtári feladatokat nem úgy látják el, ahogy ez ideig szokták, minthogy a kiadványok letölthetők az internetről, és a kiadók, a kiadványterjesztőkkel, valamint más könyvtárakkal e-mail útján lehet kommunikálni, s a hálón megtalálható könyvismertetések segítik munkájukat.

Olyan vélemények is elhangzottak, hogy noha a jegybank közgazdászai az interneten keresztül kutatást végezhetnek, sok könyvtáros ideje nagy részét a felhasználók képzésére fordítja. A könyvtárosok több mint 20%-ának online katalógust kell szerkesztenie, többüknek pedig a legújabb kiadványokat intranetre kell installálnia.

Az internetről úgy vélekedtek, hogy „hasznos, de időigényes”, vagy „a könyvtárhasználók várakozásait megnövelte”, azonban a kérdés lényegét talán az fogalmazta meg legjobban, aki úgy vélekedett, hogy az internet „egyszerű, kényelmes és gyors, a keresések véget nem érők, a könyvtárosok egyre inkább a kiválasztás problémájával szembesülnek”.

5. A jegybankok weboldalait általában a számítástechnikai főosztályok működtetik, azonban a fejlett országok esetében erősödik az a tendencia, hogy információs központjaik weboldalainak karbantartása információs menedzsereik feladata, akik informatikai-könyvtárosi képzettségűek.

6. A gyűjtemények tematikai megoszlását vizsgálva a felmérés rávilágított azokra a témakörökre, amelyekre a jegybankkönyvtárak szerzeményezési politikája nagyobb hangsúlyt fektetett. Természetesen a központi gyűjtőkör a monetáris politikára, a pénzügyi piacokra, az általános közgazdasági és külgazdasági kérdésekre összpontosul, de tematikailag a következő területek jelentősége növekedett meg:

- derivatívák,
- elektronikus bankszolgáltatás,
- pénzmosás,
- kockázatkezelés.

A fejlődő országok jegybankjai általában az IMF, a Világbank és a BIS jelentéseinek, kiadványainak beszerzését tartják fontosnak.

7. A beszerzések feletti döntés kérdése: hogyan tájékozódunk a könyvtárak az új kiadványokról, és hogyan választjuk ki a beszerzendő kiadványokat. Mindenekelőtt az internet, valamint az e-mail teszi lehetővé, hogy a jegybanki könyvtárak egymás között kapcsolatot teremtsenek, s egymástól ajánlásokat kapjanak. A könyvtárak többsége a kiadók, a terjesztők és a könyvkereskedések legújabb jegyzékei, prospektusai alapján válogat. A mű beszerzésére a jegybank közgazdászai gyakran tesznek javaslatot, azonban a vásárlás tényleges eldöntése rendszerint a könyvtárossra hárul.

Romhányi Józsefné
(Magyar Nemzeti Bank)

Szaktár új kézikönyvének első kötetéről

Amikor kezembe vehettem a könyvet, és hozzákezdtem recenziójának megírásához, a nagyon gyorsan reagáló *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros (KKK)* hasábjain már több ismertetés jelent meg róla. „Tanult barátaim” ott közölt véleménye leginkább csak megerősített abban, amit gondoltam erről a műről. Ezért is fogok e vélemények egyikére-másikára utalni.

A cím

Nézzük először a címet! A *Könyvtárosok kézikönyve* cím láttán óhatatlanul Sallai István és

Sebestyén Géza klasszikus műve, *A könyvtáros kézikönyve* jut az eszünkbe, pedig esetében korántsem egyszerű címváltozásról, a korábbiak korszerűsített előadásáról van szó. Az új kézikönyv egészen más úton jár. Azon persze hosszan megragadhatnánk, hogy az információtudomány kézikönyvének szánt mű miért ezt a hagyományos címet kapta. Ez azonban aligha vezetne messzire. Egy ilyen mű esetében különösen igaz, hogy címe – bár alapvető feladata az olvasó érdeklődésének felkeltésén kívül a pontos informálás – kompromisszumok nyomán születik meg.

Könyvtárosok kézikönyve / szerk. Horváth Tibor, Papp István. - Budapest : Osiris, 1999. - 3 db ; 24 cm. - (Osiris kézikönyvek)
ISBN 963-379-646-6 (1. köt.)
1. köt., Alapvetés. - 286 p.

A kézikönyv alapállása

Az új kézikönyv alapállását az *Előszóból* vett idézetek fejezik ki a legjobban.

„A könyvtári tevékenység súlypontja a dokumentumok helyett egyre inkább az ismeretekre, a tudásra, a szellemi alkotásokra helyeződött át, s már nem az ismeretek hordozóit, hanem magukat az ismereteket kellett bizonyos átalakítás révén rendszerezve áttekinteni, hozzáférhetőségüket biztosítani. A könyvtártudomány – egy-két fokozaton keresztül – információtudománnyá fejlődött.” (p. 9.)

Azon túl, hogy a kézikönyv témája az információtudomány, még egy fontos szemléleti sajátosság fedezhető fel benne: „A tudás, az ismeret a könyvtárak számára is szöveg formájában áll rendelkezésre. A szöveg tág jelentésű szakszó a szövegtudomány szerint, mindent magában foglal, amivel az emberek kommunikálnak. A szöveg egyben elemzés tárgya, belőle nyerhető az intellektuális eszközök egy része, amelyek az informá-

ciótudományi, könyvtári technológiában kapnak szerepet. Ám a szöveg nemcsak az elemzés tárgya, hanem a munka tárgya is, hiszen tömöríthető, átalakítható, akár tárolható teljes terjedelmében. Rendszerint a szolgáltatások végső célja is szöveg.” (p. 10.)

Az, hogy a kézikönyv a szöveget állítja a középpontba, annál inkább indokolt, mert a számítógépes hálózatok elterjedésével egyre több teljes szöveg érhető el, tehát a csak hagyományos értelemben vett könyvtári egységekben való gondolkodás beszűkíti a könyvtárosok látókörét és a könyvtárak tevékenységét. Ilyen értelemben tehát jó alapról indul a kézikönyv.

Mit nem várhatunk el a kézikönyvtől?

Szögezzünk le két dolgot. Először is, egy többkötetes mű első kötetétől nem várhatjuk el a témák teljes körű feldolgozását, még akkor sem, ha az előszóban a szerkesztők vázolják a további kötetek várható tartalmát.

Másodszor: azt sem várhatjuk el, hogy ugyanazt nyújtsa, amit a szakma néhány külföldi kézikönyvtől megszokhattunk. Ilyen például a *Grundlagen der Praktischen Information und Dokumentation* címet viselő német kézikönyv. (Nem véletlen, hogy *Sütő Péter* is ezt a könyvet említi [1, p. 22–23.]) 1976-os első kiadását 1980-ban követte a második. Az 1992-es harmadik kiadás új szerzőkkel, de a folytonosságra is súlyt helyezve készült, és ezt követte a negyedik kiadás. Tehát nagy hagyományú, kiforrott műről van szó. Ilyen múlttal ez a könyv – reméljük – majd két évtized múlva dicsekedhet.

Milyen kihívásoknak felel meg a kézikönyv?

Hogy a könyvet értékelhessük, tudnunk kell, s ezt az előszóban a szerkesztők meg is fogalmazták: a könyvtártudomány mintegy kétszáz éve nevezi magát tudománynak. Fejlődését folytonos útkeresés jellemezte. E fejlődést – éppen az útkeresés folytán – viták övezték, mégis sok tekintetben kialakulatlan tudományról van szó: sokan tudomány voltát is kétségbe vonják. Ez talán annak tudható be elsősorban, hogy – amint *Horváth Tibor* írja: „Az információtudomány egyrészt önálló tudomány, másfelől egy tevékenység alapja. Többen az utóbbi miatt tekintik egyszerűen e tevékenységre vonatkozó gyakorlati ismeretek összességének.” (p. 15.)

A kézikönyvnek tehát azzal a kihívással kell szembenéznie, hogy az összefoglalandó szakmai ismeretanyag a könyvtári polcok rendjétől a dokumentumforgalom adminisztrációján át a tudás- és a tartalomipar eljárásáig terjed. (p. 9.) Ez nemcsak a témák nagy számát, sokféleségét,

hanem tudományos megközelíthetőségük eltérő szintjét is jelenti. Vagyis a könyvtárosság régi dilemmája köszön vissza: csupán „kézművesipari” szakmáról beszélhetünk-e, vagy tudományként is létezik, nevezzük akár könyvtár-, akár információtudománynak.

Az első fejezet: A könyvtártudomány és információtudomány alapjai

A könyvtártudomány-információtudomány útke-
reséseit szem előtt tartva azt gondolom, hogy
ebben az első fejezetben olvasottakra különös
figyelmet kell fordítanunk. Nyilván az itteni temati-
ka fogja kiváltani a legtöbb vitát. A KKK recenziói
is prognosztizálták ezt.

A fejezet szerzője Horváth Tibor. Először a
könyvtártudomány, dokumentáció, információtu-
domány viszonyát tisztázza röviden. Így megtud-
hatjuk, hogy a könyvtártudománynak, dokumentá-
ciónak, tájékoztatástudománynak, szakirodalmi
tájékoztatásnak, szakirodalmi informatikának,
esetleg még más egyébnek is nevezett tudomány-
ág korántsem csak az elnevezések sokaságával
„dicsekedhet”, hanem az elnevezések egysze-
rűsítő változó tartalmakat hordoznak. Nevezetesen
azért, mert „történelmi korszakokként eltérő volt
az ismeretek tárgyi hordozóit tartalmazó gyűjte-
mények – általában könyvtárak – arculata, de az
egyidejűleg élő könyvtárak is rendkívül különböző
intézmények.” (p. 15.) Különbözik a könyvtártudo-
mány és információtudomány lényegéről, sőt még
az elnevezések megfelelő voltáról sem biztos,
hogy célszerű-e egy könyvismeret-keretében
hosszabb fejtegetésekbe bocsátkoznunk. Mindez
inkább a kibontakozóban lévő vita tárgya legyen.
A kézikönyv mindenestre (ahogy erről már több-
ször is szó esett) az információtudomány elneve-
zés mellett voksol, és tartalmát is ennek megfele-
lően határozza meg.

Az információtudomány kifejezés az angol
information science magyar nyelvű megfelelője. A
szóhasználat idehaza és külföldön egyaránt követ-
keztetlen. Mindazonáltal érdemes megjegyezni,
hogy az információtudomány nem azonos az in-
formációelmélettel, amely a matematikai tudomá-
nyok egyik ága. Nem azonos az informatikával
sem, amely viszont általános számítógép-
tudományt jelent. Az információtudomány a fenti
felfogásban viszont mind a könyvtártudományt,
mind az úgynevezett dokumentációt magában
foglalja; ezek utódának, mai változatának tekint-
hető. (p. 15–16.)

Szerintem az információtudomány elnevezés
nem pusztán divatból született, még ha vitákat is
gerjeszt. Tudjuk, hogy számos tudományban le-
zajlott az a folyamat, amelyben a tetszetősebb

névváltozat felvételétől az adott tudomány presz-
tízsének emelkedését várták-várják. A könyvtártu-
domány és az információtudomány esetében
azonban nem ez a helyzet. Ahogy Horváth Tibor
írja: „A könyvtártudomány még a könyvekkel, tá-
gabbban az ismerethordozókkal foglalkozott tartal-
mi csoportosításukkal együtt, míg az információtu-
domány a tartalmak tudománya, tartalomipar,
ismeretszervezés, ismeretgazdálkodást jelent, de
figyelme kiterjed az ismerethordozókra is.” (p. 19.)

Az információtudomány helyzetét meghatározó
alfejezetet egy, *A tudományról* címet viselő alfeje-
zet követi. Ha a könyvtári tevékenység tárgya a
tudás, első kérdésként azt kell tisztázni, mi is a
tudomány. A fejezet tehát jó nyomon indul. Talán
kevésbé magától értetődő, így nem is feltétlenül
szerencsés, hogy a tudomány lényegének meg-
határozását a tudományok rendszerezésével, a
tárgyi felosztásokkal foglalkozó szakasz, valamint
néhány tudományrendszer bemutatása követi.

A következő alfejezet tárgya a szöveg. Ez az
alfejezet viszonylag vázlatos. Ezért vele kapcso-
latban van némi hiányérzetünk, hiszen egy ilyen,
az egész fejezet szemléletét meghatározó foga-
lom több teret érdemelt volna.

A szövegtani alfejezetben az információtu-
domány szempontjából Horváth Tibor annak fontos-
ságát emeli ki, hogy kialakult a tartalomelemzés
módszere, megjelentek a nyelvtudományban a
statisztikai eljárások, a nyelvtudomány új ága, a
szövegtan kialakulása pedig lehetővé tette az
információtudomány klasszikus problémáinak új
feltevésekre épülő megfogalmazását. (p. 54.)
Meglepő módon ebben az alfejezetben találjuk a
(nemcsak szövegtani) paradigmákkal és paradig-
maváltásokkal, valamint a modellekkel kapcsola-
tos szakaszokat. Nem mintha szükségtelen volna
bármelyik is. *Thomas S. Kuhn: A tudományos
forradalmak szerkezete* című könyve ui. nagy ha-
tást gyakorolt a tudományok fejlődésével kapcsola-
tos gondolkodásunkra. A paradigmaváltások
kérdése indokoltan szerepel a kézikönyvben, hi-
szen a szerző megfogalmazása szerint ezek köz-
vetlenül befolyásolják a terminológiát. A könyvtá-
rak pedig a közlemények szövegéből igyekeznek
származtatni azt a szóanyagot, amelyből a feldol-
gozás eszközeit előállítják. Kell tehát ez a sza-
kasz, de nem itt van a legjobb helyen. Hogy
mennyire szükség van rá, azt az a megállapítás is
bizonyítja, miszerint a könyvtárak számára kö-
zömbös, hogy az egymást váltó paradigmák nyo-
mán kialakult tudományos elméletek egymás
folytatói-e, vagy lehetetlenség egyikből a másikba
problémamentesen átlépni. Feladatunk, hogy az
ismeretek feldolgozásában minden (vagy a leg-
több) irányzat fogalmait úgy jelenítsük meg, ahogy

azok a tudomány életében jelentkeznek. Ez persze problémákat okoz, amelyek kezelését vázolja is a szerző. (p. 63–65.)

A modellek szerepét aligha lehet túlbecsülni a modern tudományban, s valószínűleg nagyobb teret kell majd kapniuk a könyvtárak világában is. Ezért jó, hogy van modellekkel foglalkozó szakasz a könyvben, de sajnálatos a szerencsétlen elhelyezés, valamint az is, hogy ez a szakasz nagyon rövidre sikeredett.

Információtudománnyal foglalkozó mű esetében vitathatatlanul fontos az információ mibenlétét megfogalmazó alfejezet. Ezzel kapcsolatban Horváth Tibor felhívja a figyelmünket arra, hogy ez mindössze néhány olyan kérdésre szeretné irányítani figyelmünket, amelyek az információtudományi változások megértéséhez és a forradalmian megújuló könyvtári eljárások megalapozásához szükségesek. Ilyen ismeretek megszerzése végett aztán számos információelméleti műhöz irányít bennünket.

A második fejezet: *Bibliometria*

Ez a fejezet **Marton János** munkája. Bibliometriai fejezet kell, mivel megállapításainak hasznosítása nélkül nehezen képzelhető el megalapozottan számos könyvtári tevékenység.

A publikációk mennyiségi viszonyaival foglalkozó tudományág esetében a szerző szemle jellegű, könyvtárosi megközelítésű bemutatást ígér, amelyben a gyakorlatot teszi meg főszereplővé. (p. 83–85.) Igazából azonban egyet kell értenünk *Futala Tibor*tal, aki azt írja, hogy e fejezet a pusztán szemlénél többet ad, illetve hogy az e címszó alá sorolható valamennyi lényeges kérdés szerepel benne. [2, p. 11.]

Lássunk e fejezetből néhány válogatott címszót: Közlemények és szerzők. Lotka törvénye; A szakirodalom növekedése; Bradford törvénye; A magfolyóiratok; Az elavulás; Tudománymetria; Idézési kapcsolatok, tudományterképezés.

A harmadik fejezet: *Dokumentumok, információk*

Ezt a fejezetet **Tószegi Zsuzsanna** írta. Fontos vonása, hogy megfogalmazódik benne a következő: az emberiség történelmét kommunikációs szempontból a szóbeliség, az írásbeliség, a könyvnyomtatás és az elektronikus információrögzítés korszakára oszthatjuk fel. Ezt a problémafelvetést tovább fűzve olvashatunk az írásbeliségnek a tudás rögzítésében és a kulturális hagyományok megőrzésében játszott szerepéről, az információ rögzítésének, az írásnak a történetéről, az olvasásnak az ismeretszerzésben betöltött szerepéről, valamint a információhordozók előállítási és hasz-

nálati technikáinak fejlődéséről. A tudás közép-pontba állításával ez a fejezet a szerző hozzáállását tekintve szerves folytatása Horváth Tibor fejezetének, még akkor is, ha vonalvezetése részben történeti jellegű.

A dokumentum fogalmát Tószegi Zsuzsanna úgy definiálja, mint „egy önálló szellemi terméket, egy független információegységet, az információk különálló kvantumját, melynek célja az információ közlése, a tudás átadása.” (p. 168.)

A *dokumentumok vizsgálatának* szempontjaitként a következőket adja meg: az előállítás technológiája, tartalmi vonatkozások, formai sajátosságok, egyéb aspektusok (megjelenési gyakoriság, hordozó, publicitás).

Az *előállítás technológiáját* tekintve nyomtatott és elektronikus úton előállított dokumentumokat különböztet meg.

A *tartalom* szerinti csoportosítás vonatkozásában a tárolt információk jellege, minősége alapján elsődleges, másodlagos és harmadlagos dokumentumokat különböztet meg.

Láthatjuk, hogy a fentiek többé-kevésbé közismert, megállapodott tudást tükröznek. De hát ez kézikönyv! – kiálthat fel az olvasó. Igen, jelentős mértékben ez a feladata, és ennek jól meg is felel.

Újdonságnak tekinthetjük ugyanakkor, hogy az információ érzékelése alapján kialakított formai szempontok szerinti felosztásban a vizuális és az auditív dokumentumok mellett ott vannak a taktilis (tapintható) információtartalmú dokumentumok is. Az egyéb dokumentumtípológiai szempontok között szerepel még a megjelenési gyakoriság, a hordozó (mely önmagában is több szempont alapján képezhető csoport, amelybe a papír, a film, a mágneses és az optikai hordozók tartoznak); továbbá a publicitás (publikált és nem publikált dokumentumok).

Tószegi Zsuzsanna fejezete kapja a legtöbb dicséretet a KKK recenzoraitól és méltán. *Monok István* szerint ez a fejezet kézikönyvbe való, és bizvást egy könyvtár szakos hallgató kezébe lehet adni. [3, p. 17.] *Sonnevend Péter* lényegében ugyanezt fogalmazza meg. [4, p. 21.]

A negyedik fejezet: *A könyvtár gyűjteménye*

Az első kötet utolsó, a könyvtárakhoz erősen kötődő fejezetének szerzője **Ferenczy Endréné**.

Ebben – írja *Futala Tibor* [2, p. 11.], azt kapjuk, amit címe alapján várhatunk.

Lássuk itt is legfontosabb címszavait: Az állományalakítási stratégia; Az állomány elemzése; Az együttműködési rendszerekben való részvétel meghatározó szerepe; Gyűjtőkör; Egyes könyvtár-típusok állományalakítási sajátosságai; Az álló-

mánygyarapítás módjai; A gyarapítás munkafo-
lyamatai; Állományapasztás; A gyűjtemény rende-
zése.

Sonnevend Péter megnézte a fejezetek terje-
delmét, és azt találta, hogy közülük ez a legterje-
delmesebb: egyharmaddal több Horváth Tiborénál,
és bő duplája Tószegi Zsuzsanna fejezetének. [4,
p. 21.] Ez a szimptóma jól mutatja, hogy az igazán
megállapodott, alapvetően hagyományos ismere-
tek jó értelemben vett praktikus feldolgozását
könnyebb volt megoldani a kézikönyvben.

A kézikönyv egészéről

Bár már egy sor kérdést említettem, néhány
összefoglaló mondat még ide kívánczik.

Sonnevend Péter óvatos eleganciával fogal-
maz, amikor azt írja, hogy a négy fejezet négy
szerző egy-egy kismonográfiája. [4, p. 19.] Alig
látszik ugyanis, hogy a négy fejezet igazi egységet
képezne. Ezt egy következő kiadásban a szer-
kesztőknek kell utólag megteremteniük. Ahogyan
az ő feladatuk lesz az is, hogy formai szempontból
ugyancsak egységesebbek legyenek a fejezetek.
Mivel könyvtárosok vagyunk, nem mehetünk el
szó nélkül amellett, hogy a négy fejezetben nem
azonos a hivatkozások formája, amit legszembetű-
nőbben az illusztrál, hogy a forrásfolyóiratok
címe hol rövidítve, hol teljes formában szerepel.
Némileg gondosabb korrektúra is ráfér majd a
következő kötetekre.

A KKK recenzensei szinte mindnyájan kiemelik,
milyen fontos, hogy az Osiris kiadó vállalkozott a
Könyvtárosok kézikönyvének kiadására. Ehhez a
véleményhez bátran csatlakozhatunk. Az sem
mellékes, hogy a könyv kivitele szép, presztízst
sugároz.

Csak örülhetünk a könyv megjelenésének.
Minden vita, probléma ellenére nyilvánvaló, hogy
szükségünk van rá. Ott kell lennie minden magyar
könyvtár és könyvtáros polcán. Várakozással te-
kintünk a következő kötetek megjelenése elé, és
bízunk benne, hogy bennük már ki fogja nőni
gyermekbetegségeit, amelyek minden új vállalko-
zás természetes velejárói. Abban is bízunk, hogy
minden tervezett kötet meg fog jelenni, és hogy a
többkötetes műnek lesz majd újabb kiadása is.

Irodalom

- [1] SÜTHEŐ Péter: Szélgjegyzetek a kézikönyv margójá-
ra. = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 9. köt. 2. sz.
2000. p. 22–26.
- [2] FUTALA Tibor: Nagy szakmai merészség volt vál-
lalkozni rá... = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 9. köt.
2. sz. 2000. p. 10–13.
- [3] MONOK István: Könyvtárosok kézikönyve. = Könyv,
Könyvtár, Könyvtáros, 9. köt. 2. sz. 2000. p. 13–17.
- [4] SONNEVEND Péter: Új kézikönyv. = Könyv,
Könyvtár, Könyvtáros, 9. köt. 2. sz. 2000. p. 18–22.

Koltay Tibor

(Szent István Egyetem, Gödöllő)

Folyóiratok és monográfiák beszerzése a német egyetemi könyvtárakban

A *Deutsche Forschungsgemeinschaft* megbí-
zásából 1998-ban készült elemzés a tudományos
könyvtárak beszerzési költségvetését vizsgálta.
(Egy része megjelent a *ZfBB*-ben, 1998. 6. sz. p.
603–631. A róla készült referátumot a *TMT* 1999.
5. száma hozta.) Most újabb része jelenik meg,
amely a régi szövetségi tartományok egyetemi
könyvtárainak folyóirat- és monográfiabeszerzését
1987 és 1997 között, az új tartományokét 1992 és
1997 között tekinti át.

1. Egyetemi könyvtárak a régi szövetségi tartományokban

Az egyetemi könyvtárak beszerzési keretének
5,1%-os növekedése relativizálódik az 1996-os
4,3%-os visszaesést tekintve. 1997-ben masszív
árfolyamvesztés hatásaival kellett szembenéz-
ni, valamint a korábbi évekhez képest magasabb,

15–20%-os áremelkedéssel is. A beszerzési politi-
ka minden területén visszafogó intézkedéseket
kellett tenni.

1.1 A beszerzési keret lekötött és diszponibilis része

A folyóiratokra és folytatásokban megjelenő
művekre a kétszintes egyetemi könyvtári rendsze-
rek központi könyvtáraiban a költségvetés 73%-át
fordították 1997-ben (1996: 70%), az egyszintes
rendszerekben pedig 79,9%-át (1996: 76%). A
kiterjedt lemondások ellenére sem sikerült a keret-
nek ezt a részét a korábbi határok között tartani.
Ha pedig a kötetelési költségeket is ideszámítjuk,
akkor a lekötött keretrész az előbbi kategóriában
81%, az utóbbiban 87,4%. Ez oda vezet, hogy
tovább szűkül az egyetemi könyvtárak gyarapítás-
politikai mozgástere.